

Indhold

PAPYRUS 43. årgang, nr. 2 2023

- 4** **Under Atens stråler**
Tine Bagh
- 16** **Georges Lacombe og livets kilder – inspirationen fra Ægypten**
Paul John Frandsen
- 32** **En hymne til skaberen og ødelæggeren**
Jørgen Podemann Sørensen
- 38** **Vesirernes diplomatiske rolle i verdens første fredstraktat**
Bente Bladsgaard Jensen
- 47** **Siden sidst**
Louise Alkjær



For tyve år siden skiftede Papyrus format og fik det lay-out, der her ses på billedet af nummer 23,2. Det elegante nye udseende skyldtes den grafiske designer Merete Allen Jensen, der med den fore-

liggende udgave har produceret 40 numre af tidsskriftet. Meretes tyveårige samarbejde med Lise Manniche medførte en gradvis udvikling i opsætningen af indhold og andre lækre detaljer, men det grundlæggende format har bevist sin styrke og appeal. Merete går med ildhu ind for at finde de rette og fornemme illustrationer, der sammen med de bibliografiske henvisninger og abstracts har givet Papyrus status som et super professionelt tidsskrift. DÆS's bestyrelse er dybt taknemmelig for hendes store uegennyttige indsats.

ENGLISH ABSTRACTS

Under The Rays of Aten

Tine Bagh

In the wake of the recent exhibition she curated, *Amarna, City of the Sun God*, at the Ny Carlsberg Glyptotek, Tine Bagh has conducted an intensive study on the number of rays and the position of their hands on the scenes representing the Aten and the members of the royal family. The preliminary outcome of this undertaking is presented here; the paper divides the rays into three broad categories labelled “the shower”, the “fan” and “freestyle”.

Georges Lacombe and the Springs of Life – Inspiration from Egypt

Paul John Frandsen

Associated with the late nineteenth century group of French artists known as *Les Nabis* – The Prophets – The French sculptor and painter Georges Lacombe (1868-1916) shared their fascination with Egyptian art and understanding of the beliefs and ideas of the ancients. As the only one among the *Prophets*, he cut several wooden sculptures of which three are presented in this issue: *Isis*, *The Existence* and *Christ*. The former two have been subject to several interpretations, none of which are wholly

satisfactory in the opinion of the editor of *Papyrus*.

A Hymn to The Creator and the Goddess of Destruction

Jørgen Podemann Sørensen

Based on a fresh translation of a hymn to Ptah and Sakhmet found on the stela in the Ny Carlsberg Glyptotek, ÆIN 897, Jørgen Podemann Sørensen offers a study of the content of the text as well as a discussion of the implications of its presence on the stela of a private individual.

The Vizier's Diplomatic Role in the First Peace Treaty of the World

Bente Bladsgaard Jensen

As a part of her ph.d. project, *On the Right Side of the King*, Bente Bladsgaard Jensen discusses the role of the viziers as brokers of the peace treaty between the Hittites and the Egyptians during the reign of Ramesses II. She argues that their role as diplomats reflects a wider ambition to secure their position vis-à-vis the king as well as the desire to underpin their legitimacy. She takes the range of their actions as an expression of having obtained the king's trust. Her paper further deals with the king's need for stability and legitimacy.

OM FORFATTERNE

Louise Alkjær, cand. mag. og underviser på Folkeuniversitetet.

Tine Bagh, cand. mag. og PhD, er museumsinspektør på Glyptoteket.

Paul John Frandsen, mag. art., lektor emeritus på Københavns Universitet.

Jørgen Podemann Sørensen, mag. art., lektor emeritus i religionshistorie ved Københavns Universitet.

Bente Bladsgaard Jensen, cand. mag. i ægyptologi fra Københavns Universitet. Hun vil i 2024 afslutte sit ph.d.-projekt ved Sapienza Università di Roma.

PAPYRUS udgives af

Dansk Ægyptologisk Selskab

c/o Carsten Niebuhr Afdelingen
ToRS

Københavns Universitet Amager
Karen Blixens Plads 8, bygning 10
2300 København S

Hjemmeside: www.daes.dk

DÆS e-mail: mail@daes.dk

Papyrus e-mail: pjf@hum.ku.dk

Bank: Danske Bank

1551-0007347383

Bestyrelse

Tine Bagh (formand)

Else Steenberg (sekretær)

Louise Alkjær

Diana H. Barfod (kasserer)

Paul John Frandsen (Papyrus-
redaktør)

Mette Gregersen (næstformand)

Ole Herslund

Mette Holst

Merete Allen Jensen

Elin Rand Nielsen (webmaster)

Sofie Schiødt

Julie Schwartzlose Christensen

PAPYRUSredaktion

Paul John Frandsen (ansv.)

Louise Alkjær

Tine Bagh

Merete Allen Jensen (layout)

Rune Nyord

Elin Rand Nielsen

Konsulent:

Anne Haslund Hansen

Korrektur: Annette Frandsen

Tryk: P.E. Offset, Varde

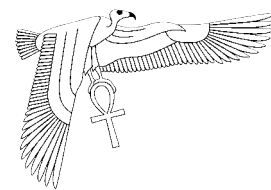
Papyrus udgives med støtte fra
Kulturministeriets Tidsskrifts-
støtteudvalg. Eftertryk kun tilladt
med skriftlig tilladelse fra redak-
tion og forfattere.

ISSN 0903-4714

Omslagsbillede

Husstele med familiescene,
Akhenaten og Nefertiti med tre
døtre. ÄM 14145, Staatliche
Museen zu Berlin, Ägyptisches
Museum und Papyrussammlung.
Foto Margarete Büsing.

Redaktionelt



Egypten – besat af livet – det er titlen på en udstilling om den ægyptiske kulturarv, som åbnede på Moesgaard Museum i oktober. Ægypternes verden var i konstant tilblivelse og deres enorme omhu for efterlivet var uløseligt forbundet med kærligheden til livet. Træk ved denne forståelse af liv og eksistens er ligeledes et tema i flere af dette nummers artikler.

Brusebad, vifte og freestyle – selvom ordene ikke har nogen umiddelbar eksistentiel klang, repræsenterer de ikke desto mindre de tre brede kategorier af solens livgivende stråler, som Tine Bagh fremanalyserer i sin artikel om solguden Atens stråler og hænder. Undersøgelsen udspringer af Tines intense betragtning af et iøjnefaldende, gennemgående motiv på mange af de genstande, hun havde fået med på Glyptotekets store og nys afsluttede Amarnaudstilling, en fremstilling der findes på så godt som alle formelle repræsentationer fra Amarnaperioden. Artiklen er første led i et studie.

Siden oldtidens dage har den ægyptiske kunst været genstand for bølger af fascination, undren og beundring, men såmænd også for afsky og latterliggørelse. I slutningen af 1800-tallet vakttes interessen for den faraoniske kunst på ny i den gruppe af franske kunstere, der gjorde sig kendte under navnet *Profeterne* “Les Nabis” og som omfattede kunstnere som Paul Sérusier, Édouard Vuillard og Pierre Bonnard. Inspirationen fra Ægypten påvirkede medlemmerne meget forskelligt, og i sin mest ekstreme form blev den ægyptiske kunst set som den, der havde nøglen til de hellige mål for al god kunst. Redaktørens artikel er i hovedsagen inspireret af to af Georges Lacombes (1868-1916) fantastiske træskærerarbejder om konstant tilblivelse: *Isis* og *Eksistensen*.

Jørgen Podemann Sørensen's artikel rummer en oversættelse af en hymnetekst til skaberguden i Memphis, Ptah, og hans gemalinde, ødelæggersken Sakhmet, den frygtindgydende løvegudinde. Teksten findes på en stele på Ny Carlsberg Glyptoteket, en såkaldt votivstèle, viet til de to guder af en privatperson ved navn Meri-Sakhmet. Hymner var et centralt element i tempelkulten, men stelen her vidner om, at også privatpersoner kunne anvende den officielle religions ritualtekster til privat brug. Teksten skildrer Ptah som skabergud og blotlægger derved også kernen i ægypternes forståelse af det univers, de levede i. Ved at placere teksten på sin stele arbejder giveren med på den kontinuerlige skabelsesproces og dermed også på sit eget liv med en indsats, der sågar rækker ud over døden.

Et interessant lys på privatpersoners virke møder vi ligeledes i Bente Bladsgaard Jensens artikel om nogle af Ramessidetidens vesirer. Fokus er her deres rolle i forbindelse med etableringen af en egentlig fredstraktat – verdens første på skrift – mellem Hetitterne og Ægypterne i midten af 1200-tallet f.Kr. Vesirerne kom herved til at deltage aktivt i landets udenrigspolitik. Artiklen argumenterer for en parallelitet mellem kongerne i det 19. dynasti, især Ramses II, der sad på tronen i 66 år, og vesirerne i forhold til den noget tumultariske afslutning på det 18. dynasti. Både kongen og vesirerne havde behov for stabile politiske forhold for at sikre deres positioner og understøtte deres legitimitet. Kongen nåede dette mål gennem diplomatiske alliancer, herunder “to ægteskaber med hittitiske prinsesser, og gennem en overflod af børn født af to ‘hoveddronninger,’ Nefertari og Isetnofret, samt en skare af mindre vigtige hustruer.” Vesirernes bestræbelser ses gennem deres rolle i denne proces og – navnlig for Pasers vedkommende – ved at lade deres navne nedskrive på monumenter i hele landet. Efter Ramses II's død aftager disse vidnesbyrd om vesirernes virke meget kraftigt, og det kunne tyde på, at de “senere topembedsmænd følte sig sikre i deres position og således ikke havde behov for at positionere sig selv overfor omverdenen som retmæssige arvtagere til stillingen som vesir.” PJF